

Dossier temàtic

Infància i coronavirus

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

- **Data de publicació:** 26 de maig de 2020.
- **Elaborat per:** DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials.

Després de setmanes de confinament i de l'allau d'informacions que s'han anat produint al llarg dels dies, algunes d'elles publicades al portal DIXIT, us presentem un recull estructurat de lectures i recursos per ajudar-vos a reflexionar sobre com pot repercutir la pandèmia de la Covid-19 en els infants i com pal·liar-ne els efectes adversos.

En el dossier també incloem alguns documents de context útils per a la planificació de polítiques públiques de protecció a la infància.

Excepcionalment, tots els recursos i documents són consultables en línia.

Contes infantils

- Bermejo Boixareu, Mercè. [La Rosa contra el virus: conte per explicar el coronavirus i altres possibles virus](#). Barcelona: Editorial Sentir; Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, 2020. 1 recurs en línia (40 p.)
 - El COPC incorpora al final del conte un seguit de recomanacions sobre com informar i protegir els infants davant dels virus, tant referents a normes de profilaxi com a nivell emocional.
- Espai de psicologia infantojuvenil Espai Gut. [Kuma, què fem amb la tristesa?](#) Il·lustracions: Meritxell Pérez. Terrassa: Espai Gut, 2020. 1 recurs en línia (20 p.)
 - Disponible en set idiomes, amb aquest conte els professionals de l'Espai Gut "volem oferir eines per acompanyar als infants, adolescents i adults en la gestió de les seves emocions en un moment tan difícil com el que vivim, afavorint així el procés de dol i potenciant la resiliència".
- Espinach, Anna. [Un tal coronavirus](#). Il·lustracions: David Carretero. Barcelona: Hospital de Sant Joan de Déu, 2020. 1 recurs en línia (8 p.) (Els contes de l'àvia).
 - La Greta, una gateta de dos anys molt observadora, explica com l'arribada del coronavirus ha canviat els hàbits i l'estat d'ànim de la seva companya de pis i de tot el veïnat. La col·lecció "Els contes de l'àvia" és una recopilació de contes que

l'Observatori de la Infància i l'Adolescència FARS publica per a fomentar els valors i els hàbits saludables en la infància.

- Gutiérrez Lestón, Cristina. [*El nou virus de la valentia*](#). Santa Maria de Palautordera: La Granja, 2020. 1 recurs en línia (4 p.)
 - L'autora, experta en educació emocional, explica en aquest conte com la valentia i el coratge ens ajuden a perdre la por i sortir al carrer en temps de confinament. Inclou una guia per ajudar l'adult a entendre i treballar l'emoció de la por en els infants.

- Macip, Salvador. [*L'Àlícia i el coronavirus*](#). Il·lustracions: Emilio Urberuaga. Editorial Flamboyant, 2020. 1 recurs en línia (14 p.)
 - L'Àlícia, avorrida, demana al seu pare el perquè de no poder sortir de casa a jugar. El seu pare li explica, des de la vessant científica, que hi ha uns microbis dolents anomenats virus dels quals les persones, en especial els avis i les àvies, s'han de protegir quedant-se a casa per no emmalaltir.

- Vergara-Alert, Júlia; Abad Morejón de Girón, Xavier. [*Mussol i el coronavirus*](#). Il·lustracions, Enric Vidal. Barcelona: Els autors, 2020. 1 recurs en línia (27 p.)
 - Conte creat per tres investigadors de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries que, des d'una perspectiva científica, explica què és la Covid 19, com es transmet, com actua, com podem lluitar-hi, què fan les vacunes, etc.

Monografies

- [**Covid-19: tancar la bretxa: impacte educatiu i propostes d'equitat per a la desescalada.**](#) [S.I.]: Save the Children, 2020. 1 recurs en línia (42 p.)
 - En aquest informe Save the Children desenvolupa unes recomanacions per a les administracions públiques perquè en l'actual crisi tots els infants tinguin assegurat l'accés a l'educació, partint d'un sistema equitatiu i inclusiu. Fan referència a la modalitat -a distància o semipresencial-, reforç escolar i suport psicosocial, programes per a l'estiu, currículum, etc., esmentant exemples de bones pràctiques dutes a terme a altres països. També analitza l'impacte en l'ensenyament i en l'alumnat de les mesures adoptades durant l'estat d'alarma sanitària.
- [**Derechos de la infancia y COVID-19: oportunidades de acción para que los gobiernos locales apoyen a la infancia y sus familias durante la pandemia del coronavirus.**](#) Madrid: Unicef España, 2020. 1 recurs en línia (11 p.)
 - Desenvolupat en el marc de *Ciudades Amigas de la Infancia*, Save The Children presenta aquest document per als governs locals per ajudar-los a garantir de forma efectiva els drets dels infants i adolescents durant la pandèmia. Les propostes fan referència als principals riscos relatius als aspectes següents:

pobresa, protecció, educació, participació, salut i oci,
conciliació familiar i suports, així com integració social.

- Observatori Social “La Caixa”. [Anàlisi de les necessitats socials de la infància](#). Barcelona: La Caixa, 2020. 1 recurs en línia (19 p.). (Informe 6.1)
 - Informe que evidencia que les taxes de pobresa infantil a Espanya són molt superiors a les de la població general, i també respecte a molts països europeus. Conèixer les condicions de vida i les carències de caràcter crònic d’aquest segment de la població abans de la crisi de la covid-19 és imprescindible per a establir polítiques públiques de protecció.
- Observatorio de la Infancia en Andalucía. [Qué debemos saber sobre el Coronavirus](#). Sevilla: Junta de Andalucía. Consejería de Igualdad, Políticas Sociales y Conciliación. Dirección General de Infancia. Observatorio de la Infancia en Andalucía (OIA), 2020. 1 recurs en línia (10 p.)
 - Guia, amb imatges i llenguatge simple que explica als infants que és el coronavirus i dona pautes per fer un bon confinament i consells per a sentir-se millor.

Articles

- Álvarez Zarzuelo, Marcos. “[El confinamiento de niñas y niños en España en 2020 por la crisis del COVID-19: propuestas desde la Educación Social Escolar para la vuelta al centro escolar](#)”. A: *RES, Revista de Educación Social*, núm. 30 (2020), p. 457-461.
- “[Cuando el hogar no es seguro: la cuarentena puede aumentar el riesgo de violencia infantil](#)”. A: *Ciudades Amigas de la Infancia (Unicef)*, 2 abril 2020.
- “[Entrevista a César Rendueles: la asombrosa desaparición de 7 millones de niños españoles por el coronavirus](#)”. A: *El confidencial*, 22 març 2020.
- Gómez Mas, Enric. “[Familias en temps de virus](#)”. A: *Social.cat*, 26 març 2020.
- Pineda, Laia; Curcoll, Laia. “[Si el Covid-19 no és ciència ficció tampoc ho hauria de ser que els polítics escoltin els infants](#)”. A: *Social.cat*, 24 març 2020.
- “[Los servicios sociales ante el covid: medidas, debates y interrogantes](#)”. A: *[blog-SIIS.net]*, marzo 2020.
- “[Sis estratègies per motivar els infants a aprendre des de casa](#)”. A: *Social.cat*, 9 maig 2020.

Entrades de blog DIXIT

- [Ajudar infants i joves a trobar sentit a la pandèmia](#)
- [Informació accessible sobre la COVID 19](#)
- [Recomanacions per minimitzar l'impacte psicològic de la COVID-19](#)

DIXIT TV

- Bach, Eva. [Conferència "La família com a escola de creixement i de resiliència": Vic, 27 de novembre de 2013](#). Barcelona: Departament de Benestar Social i Família, DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials, 2013. 1 fitxer de videostreaming (ca. 82 min)
 - Eva Bach, especialista en desenvolupament personal, intel·ligència emocional, comunicació i relacions interpersonals, va parlar sobre la força emocional dels vincles familiars, sobre com les famílies poden crear vincles d'una manera saludable, convertint les dificultats i les vivències doloroses en aliades per créixer i transformar-se.
- Julià, Oriol. [Conferència "Educar la interioritat dels adolescents": Barcelona, 17 de novembre de 2016](#). Barcelona: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials, 2016. 1 fitxer de videostreaming (ca. 109 min.)

- La conferència, que va tenir un format participatiu, va reflexionar sobre quin ha de ser el paper dels educadors en l'acompanyament a la introspecció i la interioritat dels adolescents. També es van aportar un seguit de recursos per generar el clima adequat i promoure la comunicació de sentiments i emocions.

- Larumbe, Nerea. [**Conferència "Atenció psicosocial en situacions d'emergència i fort impacte emocional": Barcelona, 27 d'octubre de 2016.**](#) Barcelona: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials, 2016. 1 fitxer de videostreaming (ca. 51 min.)
 - Larumbe, psicòloga experta en el tema, va exposar els diferents nivells d'intervenció psicosocials, tant en el moment de la situació de crisi com posteriorment, de les possibles actuacions preventives, i també dels factors d'estrès i cura dels professionals que cal tenir en compte.

- Renyer, Marta. [**Conferència "L'humor com a eina per afrontar una malaltia i tot el que l'acompanya": Barcelona, 28 de març de 2019; Lleida, 31 de maig de 2019; Tarragona, 8 de novembre 2019.**](#) Barcelona: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials, 2019. 1 fitxer de videostreaming (ca. 96 min.)
 - Renyer va parlar de la tasca que desenvolupa Pallapupas, que treballa per millorar l'estat emocional dels pacients, però

també de les seves famílies i el personal sanitari, i va mostrar diverses eines i formes d'utilitzar l'humor, que es pot entendre com una eina de comunicació que permet veure les persones més enllà de la seva situació vulnerable o la seva condició social, i com una experiència compartida, fet que permet construir una relació interpersonal on sentir-se còmode per poder afrontar una situació delicada.

Dossiers temàtics DIXIT

- [Addiccions a les pantalles](#) (juliol 2018)
- [Atenció al dol](#) (desembre 2018)
- [Famílies en situació de vulnerabilitat](#) (febrer 2020)
- [Gestió de les emocions](#) (octubre 2018)
- [Mindfulness](#) (març 2017)
- [Resiliència infantil](#) (octubre 2014)

Recursos audiovisuals

- **Infoka.** Televisió de Catalunya. Programa del canal Súper3 adreçat al públic infantil que explica de forma clara i entenedora la realitat del món.
 - [Especial “Pregunta al President Torra”](#) (20 març 2020)
 - [Especial Tancament d’escoles](#) (12 març 2020)
 - [Especial Coronavirus](#) (26 febrer 2020)
- [La realitat del confinament amb una nena de 4 anys](#)
 - Documental del youtuber terrassenc Pol Mallafré emès per la BBC que mostra el dia a dia d’una família confinada.

Entitats i institucions

- [Agència de Salut Pública de Catalunya](#)
 - Ofereix un recull de documents, vídeos i infografies sobre la COVID-19 relacionats amb la infància, com per exemple, la criança positiva, l’afrontament del dol o les vacunes.
- [Departament de Salut. Generalitat de Catalunya](#)
 - Salut, dins l’espai dedicat al Coronavirus ofereix una pàgina especial dedicada als infants que ofereix materials i

informacions a les famílies per poder cuidar i ajudar els nens i nenes a superar aquesta situació de pandèmia.

- **Institut Infància i adolescència**

- Unitat especialitzada dins de l'Institut d'Estudis Regionals Metropolitans de Barcelona que treballa per a la millora de la infància i l'adolescència aportant perspectiva de drets, comptant amb els seus punts de vista propis i buscant millores concretes en les polítiques locals. Recull d'informacions i notícies, entrades de blog sobre la Covid-19 i la infància les famílies. També analitza els impacte del coronavirus en els drets dels infants i fa un recull de les diverses recerques que s'estan duent a terme.

- **Observatori FAROS**

- Observatori de la salut de la infància i l'adolescència que depèn de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona i que dona orientacions i consells a les famílies sobre la covid-19 i el confinament / desconfinament, en relació a la salut, la seguretat, la nutrició, el joc i les pantalles, la gestió emocional i el dol, etc.

- **Plataforma de la Infancia**

- Les 67 organitzacions que conformen la plataforma d'àmbit estatal proposen, a partir de l'impacte de la Covid-19, 100 mesures per a protegir la infància. L'espai web també ofereix

un catàleg de recursos, recomanacions, contes i un formulari de preguntes sobre la pandèmia i el confinament.

- [Save the children](#)

- Organització internacional que treballa a favor de la infància en risc i en situacions d'emergència social, amb presència a Espanya i Catalunya. Dedicava un espai al Coronavirus i els seus efectes en els infants i explica com fer un bon [desconfinament](#) i inclou un [vídeo](#) que mostra com sortir al carrer amb els infants.

- [Social.cat](#)

- Diari digital de l'àmbit de l'acció social a Catalunya. Sota l'etiqueta 'covid-19' es poden consultar tots els articles que s'han publicat des de l'inici de la pandèmia, molts d'ells dedicats als infants i adolescents i a les seves famílies.

- [Unicef](#)

- Sota el lema "Tot sortirà bé", Unicef ofereix un seguit d'informacions i recursos per ajudar els infants a superar aquesta crisi. En destaquem el recurs [Com explicar la pandèmia als infants](#) i l'espai [Clip Club TV](#) perquè els nens i les nenes puguin expressar-se. El seu projecte [Ciudades Amigas de la infancia](#) té com a eix principal que ciutats, pobles o comunitats promoguin i respectin els drets d'infants i adolescents d'acord a la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Alhora és una iniciativa que fomenta la seva participació als

governos locals. Estableix que cal garantir-los l'accés als serveis essencials de benestar i salut, oportunitats per a l'esbarjo i la vida familiar, entorns segurs i nets, i que les seves necessitats i peticions siguin escoltades. Amb motiu de la pandèmia, a l'abril van iniciar un [Cicle de participació online](#), de periodicitat setmanal, on nens i jovent generen debats i propostes al voltant de la situació de confinament. Una altra iniciativa online encetada és el [Cicle de seminaris](#) (del 12 de maig al 2 de juny), on diferents governos locals exposen les experiències portades a terme en clau de protecció a la infància durant aquest estat d'alarma sanitària.

DIXIT és un servei de:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

Més informació a: dixit.gencat.cat

DIXIT

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Passeig del Taulat 266-270, 1a. planta

08019 Barcelona

Tel. 93 882 26 64

dixit.tsf@gencat.cat

DIXIT GIRONA

Fundació Campus Arnau d'Escala

Carrer Bernat Boades, 68

17005 Girona

Tel. 972 10 61 22

dixit.girona@campusarnau.org

DIXIT VIC

Universitat de Vic

Carrer Miquel Martí i Pol, 1

08500 Vic

Tel. 93 881 55 24

dixit.vic@uvic.cat

DIXIT LLEIDA

Serveis Territorials de Treball, Afers Socials i Famílies

Avinguda del Segre, 5

25007 Lleida

Tel. 973 70 36 63

dixitlleida.tsf@gencat.cat

DIXIT TARRAGONA

Serveis Territorials de Treball, Afers Socials i Famílies

Avinguda Andorra, 9

43002 Tarragona

Tel. 977 24 18 10

dixittarragona.tsf@gencat.cat